

Multidisciplinair overleg (MDO): verbreding van kennis en korte lijnen

---

Het ILD Expertisecentrum bestaat uit een multidisciplinair samenwerkingsverband waarin kennis, kunde en vaardigheden met betrekking tot interstitiële longaandoeningen (ILD) worden uitgewisseld. Het multidisciplinair overleg (MDO) vormt hierbij de ruggengraat. Tijdens dit overleg bespreken specialisten van diverse medische disciplines door collega's ingebrachte patiënten. Doel is te komen tot een advies op maat betreffende diagnose en behandeling.

DOOR: MICHELLE SCHERPENBORG, TEKSTSCHRIJVER

De begeleiding van patiënten met veelal zeldzame ziektebeelden, zoals ILD, is complex en daarbij is het MDO niet meer weg te denken. "Dit multidisciplinaire overleg mag je gerust breed trekken," schetst professor Jan Grutters, longarts en hoofd van het ILD Expertisecentrum. "Om te beginnen zijn er klinische MDO's met collega-specialisten zoals longartsen, radiologen, pathologen, reumatologen, immunologen, microbiologen, neurologen, cardiologen en de nucleaire geneeskunde. Daarnaast werken we ook nauw samen met paramedici zoals fysiotherapeuten en diëtisten. Ook zijn er regelmatig interdisciplinaire research-besprekingen en we werken samen aan innovatie."

Belangrijkste kern-MDO is dat van de longarts met de radioloog en patholoog. Het aantal deelnemers kan al naar gelang het type MDO naar behoefte worden uitgebreid, bijvoorbeeld met een medisch immunoloog (als ook een bronchoalveolaire lavage is verricht) of reumatoloog (als er aanwijzingen zijn voor een onderliggende auto-immuunziekte). Het MDO bestaat uit meerdere groepsbijeenkomsten per week waar individuele patiënten worden besproken. Er wordt gediscussieerd over de meest recente wetenschappelijke inzichten en richtlijnen, en de implicaties

hiervan voor de praktijk. "Differentiëren kan bij ILD lastig zijn, en met gecombineerde kennis kom je sneller op het spoor van de juiste diagnose en beste behandelstrategie," vertelt Grutters. "Casuïstiekbesprekingen leveren bovendien telkens nieuwe leermomenten op en zijn een uitstekende manier om elkaar scherp te houden."

Specialisten uit binnen- en buitenland kunnen inbellen om informatie te delen

Het MDO blijft niet beperkt tot het ILD Expertisecentrum. "Via ILD-Net kunnen specialisten van veertien ziekenhuizen verspreid door Nederland inbellen voor een videoconferentie, en zo een casus aan ons voorleggen," schetst Grutters de reikwijdte. "Met enige regelmaat vindt er ook MDO plaats met het buitenland." Nederland is een klein land, en sommige ILD komen maar zeer zelden voor. "Er zijn varianten waar slechts vijf à tien patiënten in Nederland aan lijden," weet Grutters. "Deze mensen kun je alleen maar helpen als je internationaal gegevens poolt en informatie deelt."

Biobank helpt inzicht geven in ziekteprocessen

In het ILD Expertisecentrum is ook een biobank gehuisvest. De biobank levert een belangrijke bijdrage aan het uit-

Professor dr. Jan Grutters volgde zijn opleiding tot arts in het Radboud Ziekenhuis te Nijmegen, en zijn opleiding tot longarts in het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein, het Utrecht UMC en het Royal Brompton Hospital in Londen. Zijn proefschrift was getiteld: 'Genetic polymorphisms and phenotypes in sarcoidosis'. Hij is hoofd van het ILD Expertisecentrum van de afdeling longziekten van het St. Antonius Ziekenhuis te Nieuwegein. In 2010 werd hij tot hoogleraar ILD benoemd aan de faculteit geneeskunde van de Universiteit van Utrecht. Zijn aandachtsgebieden zijn ILD, longtransplantatie, immunologie en genetica. Grutters heeft ruim 20 promovendi begeleid en is (co-) auteur van meer dan 200 wetenschappelijke publicaties. Hij maakt deel uit van diverse (inter-) nationale commissies en is lid van het executive comité van de WASOG. email: j.grutters@antoniusziekenhuis.nl.

wisselen van medische informatie. “Wij vragen patiënten of wij wat extra bloed mogen afnemen om dit op te slaan,” legt Grutters uit, “uiteraard onder goede bescherming van de persoonsgegevens. De informatie die hieruit verkregen wordt, wordt gekoppeld aan een database met medische gegevens. Specialisten kunnen vervolgens de gegevens raadplegen om meer inzicht te krijgen in het ziekteproces van een patiënt. Ook wordt in dit kader internationaal met andere instituten met biobanken samengewerkt. Zo stimuleert het centraliseren van bloedmonsters de wetenschap op grotere schaal en draagt het bij aan het leveren van zorg op maat.”

Ook met belangenverenigingen zoals de WASOG (World Association for Sarcoidosis and Other Granulomatous Disorders), Sarcoidose.nl en de Belangenvereniging Longfibrosepatiënten Nederland wordt nauw samengewerkt. “Je leert er van hoe je dingen op dezelfde manier of verschillend doet,” ziet Grutters. “Niet alleen met betrekking tot een behandeling zelf, maar ook wat betreft de keuze voor medicijnen en fysieke training.” Grutters vindt dan ook dat de uitwisseling van informatie verder uitgebouwd moet worden. “Het St. Antonius Ziekenhuis is een niet-academisch ziekenhuis. Het is dan in Nederland in financieel opzicht wat lastiger om topreferente inspanningen te leveren. Maar wij hebben wel meer dan 30 jaar ervaring en een uitgebreid multidisciplinair zorg- en researchteam. Daar moeten we gebruik van maken.”

Elkaar versterken en samen de schouders eronder zetten

Prof. dr. Jules van den Bosch was de grondlegger van het huidige ILD Expertisecentrum in het St. Antonius Ziekenhuis. Helaas overleed van den Bosch in 2010,

Grutters is nu één van de enthousiaste kartrekkers. “In de afgelopen 30 jaar is er veel veranderd met betrekking tot diagnostische mogelijkheden en therapeutische opties. We leren nog elke dag en door teamwork kunnen we elkaar enorm versterken.” Een interdisciplinair ILD-Centrum midden in Nederland is voor Grutters de stip aan de horizon. “Zoets als het Prinses Máxima Centrum voor kinderoncologie. Een gespecialiseerd centrum voor complexe ILD-diagnostiek en ILD-zorg van waaruit we slagvaardig kunnen samenwerken met andere instellingen. Ik denk aan het Utrecht UMC, het Hubrecht Instituut en nog meer ziekenhuizen in Nederland en daarbuiten. Omdat ILD ruim 200 zeldzame en complexe aandoeningen omvat, biedt concentratie van ILD in een centrum bovendien een prachtige mogelijkheid om van hieruit jonge mensen uit diverse disciplines op te leiden.” “Via zorgnetwerken en translationele researchlijnen kunnen we de zorg uiteindelijk verbeteren en kennis verbreden,” benadrukt Grutters. “In Nederland zijn al enkele stappen gezet, waarmee we vooruit kunnen. We moeten zorgen dat we dit organisatorisch en financieel verder uitbreiden. Van oudsher is er veel aandacht voor ILD in het St. Antonius Ziekenhuis, maar de middelen voor het uitbouwen van ILD-topreferente zorg zijn nog beperkt. Toch is het logisch om voor een gespecialiseerd centrum te gaan. Er is hier namelijk veel kennis en kunde die niet zomaar te transplanteren is.”

Video's

ILD Expertisecentrum St. Antonius Ziekenhuis:

<https://vimeo.com/179366579>

Multidisciplinair overleg: <https://vimeo.com/179371315>

Biobank: <https://vimeo.com/179365020>